Stengelaal: wat nu?

De boodschap blijft indringend: er is stengelaal vastgesteld in uw partij tulpen. Vanaf dat moment krijgt de ondernemer met een scala aan maatregelen te maken, die soms meer jaren duren. Greenity zet de belangrijkste zaken op een rij voor het gewas tulp.

Tekst: Arie Dwarswaard | Foto's: Bloembollenkeuringsdienst

1. DE VASTSTELLING

Stel, de BKD-keurmeester constateert dat er sprake kan zijn van stengelaal. Op dat moment neemt hij een monster dat naar de NVWA in Wageningen gaat voor onderzoek. Binnen twee werkdagen volgt de uitslag en pas vanaf dat moment is officieel vastgesteld of er sprake is van stengelaal.

2. HET GESPREK

De keurmeester informeert de teler dat er sprake is van stengelaal. De teler ontvangt schriftelijke informatie over de maatregelen die hierbij horen. Kort daarna volgt een 'tafelgesprek' bij de teler waarbij de maatregelen die genoemd zijn in de informatiebrief mondeling worden toegelicht.

3. DE VERGOEDING

Tot enkele jaren geleden konden getroffen ondernemers in aanmerking komen voor een financiële vergoeding. Die mogelijkheid bestaat niet meer. Wel kan de teler een deel van zijn opbrengstderving tenietdoen door het leverbaar te verkopen voor kleinverpakking binnen de EU of te gebruiken voor de eigen broeierij. Zie voor de voorwaarden punt 4.

4. DE PARTIJ

De partij waarin stengelaal is gevonden, mag pas worden gekopt na een intensieve keuring door de BKD. Die intensieve keuring geldt ook voor alle partijen tulpen van dezelfde cultivar die de ondernemer teelt en alle andere partijen tulpen op hetzelfde perceel waar stengelaal is aangetroffen.
Voor alle tulpen op het bedrijf geldt een verplichte bloeikeuring.
De teler heeft keuze in de te nemen maatregelen. Dit zijn:
De partij rooien en geheel vernietigen door een NVWA-erkende afvalverwerker. Het advies is om dit zo hygiënisch mogelijk te doen, dus bijvoorbeeld voorafgaand aan de andere partijen rooien en daarna alle machines grondig reinigen, of juist als laatste rooien.
De partij rooien en vanaf drie weken na het rooien visueel laten controleren door de BKD. Dit kan alleen als sprake is van een zeer lichte besmetting. Als er geen bollen worden gevonden met symptomen van stengelaal, dan mag de teler het leverbaar verkopen voor droogverkoop binnen de EU of gebruiken voor afbroei op het eigen bedrijf.
Als bij de keuring van de droge bollen vier tot zes weken na het rooien maximaal 0,1% met stengelaal besmette bollen worden gevonden, kan de teler de partij één keer opschonen en nog een tweede droge keuring laten doen. Bij die tweede keuring mag de partij alleen nog worden gebruikt voor kleinverpakking binnen de EU of eigen broeierij als er 0% stengelaal wordt gevonden.
Is er ofwel direct 0% stengelaal gevonden of na de tweede droge keuring, dan mag de teler het plantgoed doortelen, maar alleen op het eigen bedrijf. Deze partij mag vijf jaar lang niet worden doorverkocht voor doorteelt. Bij huurland moet de eigenaar van de grond toestemming geven voor opplant.

Aan deze maatregelen zijn nog enkele specifieke eisen verbonden. Zie hiervoor www.bkd.eu.

5. DE BELENDING

De bedden of ruggen die direct grenzen aan de besmette partij, de zogenoemde belending, vallen ook onder de maatregelen van de BKD. In feite gelden hier dezelfde maatregelen als voor de besmette partij.
Als een besmette partij direct grenst aan

Symptomen van een aantasting door stengelaal: de bloem blijft geheel of ten dele groen en in bladeren en bloemen ontstaan gaten met rafelige randen.

een partij van een collega-teler, dan krijgt die ook met de maatregelen te maken die in dit artikel zijn beschreven.

6. HET PERCEEL

Het gedeelte van het perceel waar de besmette partij heeft gestaan, komt in het Perceel Register Stengelaal (PRS) van de BKD. Dit register is alleen toegankelijk voor de grondeigenaar, buurman of aspirant-koper. Zo lang het besmette perceel in dit register staat met de status 'besmet', mogen er geen bloembolwaardplanten van stengelaal worden geteeld.
Waar voorheen een teeltverbod van zes (zand) tot tien (klei) jaar gold na constateren van stengelaal, kan de teler nu sneller weer van een besmet perceel gebruik maken. Zo kan hij al in hetzelfde jaar het land inunderen, laten ontsmetten of andere maatregelen nemen. Daarna kan hij de grond door de BKD laten bemonsteren op stengelaal. Als dan blijkt dat er geen stengelaal in het monster is gevonden, dan verandert de status in het PRS naar niet-besmet en vervalt het teeltverbod voor bloembolwaardplanten. Een volgend jaar kan hij opnieuw laten bemonsteren, bijvoorbeeld na de teelt van een niet-bloembolwaardplant. Is de uitslag opnieuw negatief (geen stengelaal), dan verwijdert de BKD het perceel met de status 'niet besmet' uit het PRS.

7. HET BEDRIJF

Naast gevolgen voor de getroffen partij, de belending en het perceel, krijgen ook alle andere geteelde bloembol-waardplanten die het bedrijf teelt te maken met maatregelen. Zo mag er van geen enkele bloembol-waardplant in het jaar dat er stengelaal is gevonden plantgoed worden verhandeld. Enige uitzondering is het gewas hyacint. Voor alle andere partijen tulp geldt in het jaar van constatering en twee jaar erna de verplichte vermelding 'niet geschikt voor doorteelt' op de leveringsnota. Alle bloeikeurvrijstellingen van het bedrijf vervallen, omdat voor alle partijen tulpen een verplichte bloeikeuring in het jaar van de vondst geldt. Ook worden alle partijen tulpen in het jaar van constateren, en de betreffende cultivar ook het jaar erna, intensief gekeurd. Alleen deze extra en intensieve keuring is voor rekening van de BKD.

Dit artikel is tot stand gekomen met inbreng van de BKD. Nadere informatie over de genoemde maatregelen is te vinden op www.bkd.eu of op te vragen bij de BKD, telefoon (0252) 41 91 01.